

Наталія ВАРЄШКІНА,

orcid.org/0000-0002-2184-1007

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

Національного університету «Одеська юридична академія»

(Одеса, Україна) *vareshkinanv@gmail.com*

Степан КОВБАСЮК,

orcid.org/0000-0002-6511-9286

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри загальної теорії права та держави

Національного університету «Одеська юридична академія»

(Одеса, Україна) *stepan.kovbasiuk@gmail.com*

ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ В ОПАНУВАННІ ЮРИДИЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Проблема перекладу термінів, фахової лексики завжди займала особливе місце в теорії та практиці перекладу.

Найбільш вживаною робочою мовою різноманітних міжнародних організацій, корпорацій, судів, арбітражів, трибуналів, є англійська мова. Відповідно, документація цих інститутів містять чисельні юридичні терміни, які потребують перекладу, зокрема українською мовою.

*Метою статті є дослідження специфіки лексичних одиниць, що вживаються в юридичній англійській мові. Загальновідомо, що передача інформації у фаховій юридичній сфері відрізняється від характеру мовленнєвого спілкування в повсякденних ситуаціях. Наприклад, в залежності від контексту одне й те саме слово може бути терміном або загальноживаним словом: *burden* – ноша, тягар; *burden of proof* – тягар доказу, доведення.*

Свого часу французький лінгвіст Ж. К. Жемар писав, що головна проблема юридичного перекладу, зокрема термінологічна, є відмінність правових систем.

Юридична професія багатогранна й охоплює такі важливі сфери як законодавство, державне управління, юстиція, нотаріат, правові науки, правова освіта та ін., а мова права – це складна, багатофункціональна, багатотрівнева підсистема мови, зі своїми різновидами, з багатим арсеналом специфічних мовних засобів (лексичних, фразеологічних, граматичних, та стилістичних).

*Інокли складність перекладу термінів полягає в їх багатозначності: *justice* – юстиція, справедливість, судочинство. Для найбільш адекватного перекладу перекладач повинен добре розумітися на сутності матеріалу. Один й той самий термін може застосовуватися в різних галузях знань, наприклад, *tax regulation, offshore zone* використовуються в юридичній та економічній галузях. Термінам, як і іншим лексичним одиницям, притаманні полісемія та синонімія. Вибір певного синоніму залежить від загальноприйнятого стандарту вживання *fair trial* – справедливий суд, *just punishment* – справедливе покарання.*

Тому, під час перекладу англійських юридичних термінів українською мовою потрібно брати до уваги смислові відносини між лексичними одиницями, а саме:

*а) значення термінів в англійській та українській мовах можуть бути тотожні, співпадати: *European Court of Human Rights* – Європейський Суд із прав людини, *European Court of Justice* – Європейський Суд справедливості;*

*б) значення термінів може не мати прямої відповідності, їх переклад потребує контексту вживання: *Home Office* – Міністерство внутрішніх справ Великої Британії, *Privy Council* – Таємна рада (радники монарха), *Grand of Bail* – розмір застави, клопотання про заставу.*

Фахова мова, фаховий дискурс – це сукупність усіх мовних засобів, що застосовуються у професійно обмеженій комунікативній сфері, щоб забезпечити взаєморозуміння між людьми, що працюють в одній галузі. Переклад фахових текстів є складним, бо крім ґрунтовного знання іноземної мови, обов'язковим є знання і розуміння предмету тексту. Під час перекладу труднощі складають не лише різні структури значень у мові оригіналу та мові перекладу. Перекладачі та юристи міжнародних компаній також стикаються з синтаксичними проблемами, які разом із багатозначністю слів створюють труднощі, що потрібно долати щодня. Дослідження фахових мов в часи глобалізації є необхідним, з огляду на відсутність остаточно сформованих сучасних терміносистем.

Ключові слова: *труднощі перекладу, юридична лексика, фаховий текст.*

Natalia VARIESHKINA,
 orcid.org/0000-0002-2184-1007
 Candidate of Pedagogical Sciences,
 Associate Professor at the Department of Foreign Languages
 National University "Odesa Academy of Law"
 (Odesa, Ukraine) vareshkinanv@gmail.com

Stepan KOVBASIUK,
 orcid.org/0000-0002-6511-9286
 Candidate of Law Sciences,
 Associate Professor at the Department of General theory of Law and State
 National University "Odesa Academy of Law"
 (Odesa, Ukraine) stepan.kovbasiuk@gmail.com

OVERCOMING DIFFICULTIES IN MASTERING LEGAL ENGLISH

The problem of translating terms and professional vocabulary has always occupied a special place in the theory and practice of translation.

The most commonly used working language of various international organizations, corporations, courts, arbitrations, tribunals, is English. Accordingly, the documents of these institutions contain numerous legal terms that need to be translated, in particular into Ukrainian.

The aim of the article is to study the specifics of lexical units used in Legal English. It is well known that the transmission of information in the professional legal field differs from the nature of communication in everyday situations. For example, depending on the context, the same word can be a term or a commonly used word: burden, burden of proof.

French linguist J. C. Gémar wrote that the main problem of legal translation, in particular terminological translation, is the difference between legal systems.

The legal profession is multifaceted and covers such important areas as legislation, public administration, justice, notary, legal sciences, legal education, etc., and the language of law is a complex, multifunctional, multi-level subsystem of language, with its own varieties, with a rich arsenal of specific language means (lexical, phraseological, grammatical, and stylistic).

Sometimes the difficulty of translating terms lies in their ambiguity: justice – in Ukrainian it can be translated by three different words. For the most adequate translation, the translator must have a good understanding of the essence of the material. The same term can be used in different fields of knowledge, for example, tax regulation, offshore zone are used both in legal and economic fields. Terms, like other lexical units, are characterized by polysemy and synonymy. The choice of a certain synonym depends on the generally accepted standard of use, for example fair trial, but just punishment.

Therefore, when translating English legal terms into Ukrainian, it is necessary to take into account the semantic relations between lexical units, namely:

a) the meanings of the terms in English and Ukrainian may be identical and coincide as European Court of Human Rights, European Court of Justice;

b) the meaning of the terms may not have a direct correspondence, their translation requires the context of use: Home Office – Ministry of Home Affairs of Great Britain, Privy Council (close advisors of the monarch in Great Britain), Grant of Bail – petition for a bail.

Professional language, professional discourse is a set of all linguistic means used in a professionally limited communicative sphere to ensure mutual understanding between people working in the same field. Translation of professional texts is difficult, because in addition to a fundamental knowledge of a foreign language, knowledge and understanding of the subject of the text is mandatory. The difficulties while translating consist of the different structures of meanings in the source language and the target language. But translators and lawyers of international companies also face syntactic problems, which, together with the ambiguity of words, create difficulties that must be overcome on a daily basis. The study of professional languages in the time of globalization is badly necessary, because of the lack of completely formed modern terminological systems.

Key words: translation difficulties, legal lexis, professional text.

Постановка проблеми. В часи глобалізації не існує жодної галузі, що не потребує кваліфікованого перекладу договорів, наукових статей, судових рішень, патентів, інструкцій, тощо. Найбільш вживаною робочою мовою різноманітних міжнародних організацій, судів, трибуналів, арбітражів є англійська мова. Відповідно, документи цих інститутів містять чисельні юридичні терміни, які

потребують перекладу на інші мови, в тому числі на українську. В цілому, передача інформації у фаховій сфері відрізняється від характеру мовленнєвого спілкування в повсякденних ситуаціях. Тому проблема перекладу термінів, фахової лексики завжди займала особливе місце в теорії та практиці перекладу. В залежності від контексту одне й те саме слово може бути терміном або загальноживаним

словом: *burden* – ноша, тягар; *burden of proof* – тягар доказу, доведення. На нашу думку, найбільш точним визначенням терміну є таке, що характеризує його як спеціальну лексичну одиницю (слово чи словосполучення, фразу), що застосовується для найменування конкретного фахового поняття.

Аналіз досліджень. Свого часу французький лінгвіст, який переймався проблемами перекладу юридичних текстів, Ж. К. Жемар писав, що головна проблема юридичного перекладу, зокрема термінологічна, є відмінність правових систем (*Gemar*, 1979: 44). Юридичний переклад – це переклад текстів, що належать до правової сфери і використовуються для документообігу між людьми різних мовних груп. (Савчук, 2018: 88). Якість перекладу цілком залежить від підготовленості перекладача або юриста міжнародної компанії, що володіє двома мовами. На відміну від фахівця юриста, перекладачеві компанії не обов'язково мати глибокі знання англо-американської й англосаксонської систем, але навіть йому/їй нагально рекомендується прочитати короткий загальний вступ до обох правових систем, перш ніж почати працювати над перекладом, пише мовознавиця з Аргентини Ліліана Бартолуччі (*Bartolucci*, 2013). Н. В. Артикуца стверджує, що «юридична професія багатогранна й охоплює такі важливі сфери як законодавство, державне управління, юстиція, нотаріат, правові науки, правова освіта та ін., і що мова права – це складна, багатофункціональна, багаторівнева підсистема літературної мови, зі своїми різновидами, з багатим арсеналом специфічних мовних засобів (лексичних, фразеологічних, граматичних, стилістичних)» (Артикуца, 2004: 8).

Інколи складність перекладу термінів полягає в їх багатозначності: *justice* – юстиція, справедливість, судочинство. Для найбільш адекватного перекладу перекладач повинен добре розумітися на сутності матеріалу. Один й той самий термін може застосовуватися в різних галузях знань, наприклад, *tax regulation*, *offshore zone* використовуються в юридичній та економічній галузях. Термінам, як і іншим лексичним одиницям, притаманні полісемія та синонімія. Вибір певного синоніму залежить від загальноприйнятого стандарту вживання *fair trial* – справедливий суд, *just punishment* – справедливе покарання.

Тому, як стверджує О. В. Наконечна, досвідчений викладач та перекладач, під час перекладу англійських юридичних термінів українською мовою потрібно брати до уваги смислові відносини між лексичними одиницями, а саме:

а) значення термінів в англійській та українській мовах можуть бути тотожні, співпадати:

European Court of Human Rights – Європейський Суд із прав людини, *European Court of Justice* – Європейський Суд справедливості;

б) значення термінів не мають прямої відповідності, їх переклад потребує контексту вживання: *Home Office* – Міністерство внутрішніх справ Великої Британії, *Privy Council* – Таємна рада (радники монарха), *Grand of Bail* – розмір застави, клопотання про заставу (Наконечна, 2016: 60).

Як писав свого часу відомий лінгвіст Пітер Ньюмарк, «переклад – це, перш за все, наука; по-друге, це вміння; по-третє, мистецтво. Нарешті, справа смаку» (*Newmark*, 2003).

Доволі відомі лінгвісти та перекладачі Ж. К. Жемар, П. Ньюмарк, Н. В. Артикуца, О. В. Наконечна, Л. Бартолуччі, Г. В. Савчук, В. П. Сімонок, О. Ю. Кузнецова, Т. Р. Кияк та інші переймалися труднощами перекладу, розуміючи як це непросто перекласти текст, особливо фаховий, на іншу мову.

Метою статті є дослідження специфіки лексичних одиниць, що вживаються в юридичній англійській мові, зокрема у мові договорів і контрактів. Взагалі, англійська мова контракту є важливою галуззю юридичної англійської мови, яка є мовою договору у Великій Британії, Сполучених Штатах Америки та деяких інших країнах, офіційною мовою яких є англійська. Якщо бути більш точним, то під англійською мовою контрактів зазвичай мають на увазі англійську мову, яка використовується в цивільному, комерційному контракті в країнах, де офіційною мовою є англійська. Лексичні особливості англійської мови договорів та контрактів мають певні унікальні риси.

Виклад основного матеріалу. Кожна галузь знань має свої мовні особливості. Юридична англійська означає мову права Великої Британії, Сполучених Штатів Америки та інших країн, офіційною мовою яких є англійська. Ці країни з системою загального або звичаєвого права (*Common Law*) мають історію права що налічує кілька сотень років.

Коли мова йдеться про договірне та корпоративне право (*Contract and Company Law*), здобувачі вищої освіти та юристи завжди повинні враховувати два аспекти: мова та характерний зміст. Оскільки досвідчений юрист міжнародної компанії більше стурбований тим, як впоратися з юридичним змістом, юрист з невеликим досвідом може мати більше сумнівів щодо того, як підійти до оволодіння мовою, юридичними термінами.

Юристи, які спеціалізуються на договірному або корпоративному праві, повинні усвідомлювати наступні цілі для подолання труднощів:

1) досягнення просунутого рівня володіння англійською мовою;

2) знання базової лексики, що стосується різних галузей права;

3) ознайомлення з офіційним стилем юридичної англійської мови, приділяючи увагу граматичним структурам та вокабуляру, що використовується;

4) оволодіння мовним інструментарієм, необхідним для розуміння не тільки договорів, але й інших юридичних текстів;

5) отримання повного уявлення про договірне та корпоративне право в англосаксонській системі, оскільки не всі поняття та терміни можна просто перекласти на іншу мову.

На відміну від фахівця юриста, перекладачеві компанії не обов'язково мати глибокі знання англо-американської й англосаксонської систем, але навіть йому/їй нагально рекомендується прочитати короткий загальний вступ до обох правових систем, перш ніж почати працювати над перекладом в цих областях (договірне право та корпоративне право).

Існує розрив між базовою англійською мовою та юридичною мовою, так званою Legal English. На думку Ліліани Бартолуччі, фахівці з обмеженим знанням юридичної мови зіткнуться з наступними труднощами в розумінні Legalese (legal language):

– формальні слова, притаманні офіційному стилю;

– архаїзми, застарілі вирази що мають сучасні еквіваленти;

– фахові юридичні терміни;

– поширені загальноживані слова що мають інше значення в юриспруденції;

– редуплікація (подвоєння, повторення основи) синонімів, близьких за сенсом синонімів або відповідних слів;

– навмисне використання розпливчастих, туманних слів, нечітких формулювань;

– частини мови (займенники, артиклі та прийменники), що можуть змінити сенс речення;

– використання модальних дієслів shall та may;

– хибні друзі перекладача – міжмовні омоніми;

– заплутані вирази, слова, що спантеличують;

– юридична латина, терміни латиною, що мають відповідне значення англійською;

– відмінності в американській та британській юридичній термінології.

Щоб вищевикладене було зрозумілим, наведемо приклади з перекладом. *Формальні, офіційні слова.* Розглянемо певні приклади з контексту: “The Agreement shall commence on this day

and automatically terminate upon the bankruptcy or insolvency of either of the parties hereto.” – «Договір починається в цей день і автоматично припиняється з моменту банкрутства або неплатоспроможності будь-якої зі сторін цього Договору».

“The term “Effective date” means the date on which this Agreement is duly executed (signed) by the parties hereto.” – «Термін «Дата набрання чинності» означає дату, коли цей Договір належним чином оформлений (підписаний) сторонами цього Договору».

Архаїзми, застарілі вирази. 1. У контрактах типовими вживаними архаїзмами є складені прислівники, утворені зазвичай прислівником (here, there, where) + прийменником (at, by, from, in, of, to, under, upon, with). Here використовується для позначення самого документа. There використовується для позначення чогось раніше згаданого. Where означає: який або що.

“Licensee shall pay royalties quarterly and furnish statements thereof in accordance with the terms hereunder.” – «Ліцензіат зобов'язаний щоквартально сплачувати роялті та надавати звітність про це відповідно до умов цього договору».

“In accordance wherewith, the parties hereto sign (2) two copies of the same tenor and to a single effect...” – «Відповідно до чого, сторони цим документом підписують (2) два примірники одного строку дії та в одному разі...».

2. Крім того, юридична англійська зберегла кілька морфологічних форм, таких як «witnesseth» – “This is a legal contract; the following are its terms.”, що означає: «Це юридичний контракт; нижче наведені його умови». Example: “Now this Policy witnesseth and it is hereby agreed and declared as follows:” – «Тепер ця політика засвідчує, і цим вона погоджується та проголошується наступним чином».

3. Ще одним поширеним і давнім легалізмом є використання «said» що замінює артикль або вказівний займенник, або прикметник.

“Lessee promises to pay a deposit. Said deposit shall accrue interest at a rate of five per cent per annum.” – «Орендар обіцяє внести заставу. На зазначений депозит нараховуються відсотки за ставкою п'ять відсотків річних». (Said можна замінити на «the» або «this»).

“The said Act does not define the term ‘arbitration’.” – «Зазначений закон не дає визначення терміну «арбітраж».

“... and the said party must do so before taking any other parts in the proceedings.” – «... і зазначена сторона повинна зробити це, перш ніж брати будь-яку іншу участь у провадженні» (в останніх

двох реченнях слово «said» використовується як прикметник).

Фахові юридичні терміни: У звичайній мові вони взагалі не вживаються.

“If the Buyers are the plaintiff the arbitration shall take place in Beijing.” – «Якщо покупці є позивачем, арбітраж має відбутися в Пекіні».

Plaintiff означає позивача, тобто особу, яка звертається із заявою про забезпечення позову проти іншої особи в позові, клопотанні чи будь-якій іншій формі судового розгляду.

Arbitration означає вирішення спору однією або декількома незалежними третіми сторонами (арбітрами), а не судом.

Поширені загальноживані слова що мають інше значення в юриспруденції: У контрактах є деякі загальноживані слова, які використовуються в спеціальних фахових текстах, наприклад контрактах, таким чином стають юридичними термінами.

“When one party to the Company assigns all or part of its investment, the other party shall have the preemptive right to purchase the same.” – «Коли одна сторона Компанії переуступає всі або частину своїх інвестицій, інша сторона має переважне право придбати те саме».

У загальноживаній мові «party» означає вечірка, святкування, а «the same» означає те саме, тобто має на увазі порівняння з аналогічним об'єктом або особою. Але в договорах під «party» мають на увазі сторону в процесі, тобто особу або групу осіб, які беруть участь в юридичній угоді або спорі, а «те саме» стосується згаданої речі, в даному випадку інвестицій.

Найчастіше це такі слова: action, article, award, consideration, prejudice (дія, стаття, нагорода, розгляд, упередження).

Редуплікація (подвоєння, повторення основи) синонімів, близьких за сенсом синонімів або відповідних слів: ці слова або фрази об'єднуються сполучниками «і» та «або». Така редуплікація робить договірну англійську мову більш формальною, архаїчною і консервативною.

“Any purported assignment in the absence of such written consent shall be null and void.” – «Будь-яке передбачуване переуступлення права за відсутності (такої) письмової згоди є недійсним».

“Members of the public may notify the Council of injury, loss or damage where it is intended to pursue a claim against the Council.” – «Представники громадськості можуть повідомити раду про травми, втрати або пошкодження, якщо цим мають намір подати позов проти ради».

Навмисне використання розпливчастих, «розмитих» слів, нечітких формулювань: розпливчасті

слова необхідні для контрактів, щоб досягти точності та завершеності, а також зробити контракти більш дієвими, чинними.

“Party A agrees to help Joint Venture to invite and recruit Chinese experts, technicians, workers and other personnel, and Party B agrees to help Joint Venture to invite and recruit foreign experts.” – «Сторона А погоджується допомогти спільному підприємству запросити та найняти китайських експертів, техніків, робітників та інший персонал, а сторона Б погоджується допомогти спільному підприємству запросити та найняти іноземних експертів».

Вираз «other personnel» (інший персонал) включає весь персонал, найнятий стороною А. Без цього виразу це речення не звучить так точно і повно.

Частини мови (займенники, артиклі та прикметники), що можуть змінити сенс:

а) У англійських контрактах уникають особових займенників (він, вона, воно, ми, вони), оскільки вони можуть мати неоднозначне послання. Замість цього вони замінюються такими формулюваннями, як the said, the aforesaid, the same – сказане (згадане), вищесказане, те саме або повторюється ім'я або повний іменник.

“If invited, player will practice for and play in any all-star football game sponsored by the League. Player will not participate in any football game not sponsored by the League unless the game is first approved by the League.” – «Якщо гравець буде запрошений, він буде тренуватися і грати в будь-якому футбольному матчі всіх зірок, спонсором якого є ліга. Гравець не буде брати участь у будь-якій футбольній грі, яка не спонсорується лігою, якщо гра не буде попередньо схвалена лігою».

б) За деяких обставин артиклі (the, a, an) слід опустити:

– Якщо речення пов'язує дві паралельні прикметникові фрази, артикль слід опустити другій фразі.

“Berns Ltd is a validity registered and an existing company.” – «Berns Ltd є дійсною, зареєстрованою та існуючою компанією».

– При вживанні певних абстрактних іменників у загальному значенні не обов'язково використовувати артикль перед іменником.

“In the event of conflict between the definitions given in Appendix I and the definitions given in the contract, the contract shall prevail.” – «У разі суперечності між визначеннями, наведеними в Додатку I, та визначеннями, наведеними в контракті, контракт має переважну силу».

в) За певних обставин можна використовувати більше одного прийменника, але між ними можуть бути важливі відмінності у значенні.

“The goods must be delivered within 7 days” is subtly different from “The goods must be delivered in 7 days.” – «Товар повинен бути доставлений протягом 7 днів» децю відрізняється від «Товар повинен бути доставлений через 7 днів».

«Within» дає зрозуміти, що товар може бути доставлений у будь-який час до сьомого дня, тоді як «in» може означати, що товар повинен бути доставлений на сьомий день.

Використання модальних дієслів shall та may:

У юридичних документах дієслово may зазвичай виражає дозвіл у значенні «може», а дієслово shall використовується для позначення зобов'язання, вираження обіцянки або заяви, до якої залучені сторони зобов'язані юридично:

“No bylaw which has been altered, amended or adopted by such a vote of the shareholders may be altered, amended or repealed by vote of the directors until two years shall have expired since such action by vote of such shareholders.” «Жоден підзаконний акт, який був змінений, доповнений або прийнятий таким голосуванням акціонерів, не може бути змінений, доповнений або скасований голосуванням директорів до двох років повинен закінчитися з моменту такої дії голосуванням таких акціонерів». “Shall” refers to a future action or state. «Shall» в даному випадку означає майбутню дію або стан.

“Every notice of the meeting of the shareholders shall state the place, date and hour.” «У кожному повідомленні про збори акціонерів обов'язково вказується місце, дата і година». “Shall” here indicates obligation. «Shall» в цьому випадку означає зобов'язання.

“The Board of Directors shall have the power to enact bylaws.” «Рада директорів має повноваження приймати статuti». “Shall” expresses a promise. «Shall» в даному прикладі виражає обіцянку.

Хибні друзі перекладача – міжмовні омоніми. Нижче наведено список деяких таких слів, що використовуються в юридичній англійській мові:

“Contractor shall give Client a copy of the report with the relevant acknowledgement of receipt.” – «Виконавець зобов'язаний надати Замовнику копію звіту з відповідним підтвердженням про отримання»

Report означає не «інформувати» українською мовою, а «звіт»; relevant в перекладі українською означає не «релевантний», а «відповідний» або «слухний».

Заплутані вирази, слова, що спантеличують. Іноді ми не знаємо, яке слово чи фраза є найбільш доречними в юридичному контексті.

“Members of a company are not entitled to take part in its management, unless...” – «Члени това-

риства не мають права брати участь в управлінні ним, за винятком випадків, коли...».

“By virtue of this Act, the Secretary of State is empowered to make regulations.” – «На підставі цього закону державний секретар уповноважений видавати нормативні акти».

Entitled завжди включає в себе право (мати право на), в той час як empower включає в себе владу, або повноваження робити щось, тому що людина займає відповідну посаду, статус.

Юридична латина, терміни латиною, що мають відповідне значення в англійській мові:

“Members of the committee are elected on Ad hoc basis.” (Ad hoc means existing only for a particular purpose.) – «Члени комітету обираються на тимчасовій основі (саме для цього випадку)».

“The claim for breach of contract fails inter alia to state facts sufficient to constitute a cause of action, is uncertain.” (Inter alia means among other things) – «Позов про порушення контракту що не містить між іншим фактів, достатніх для того, щоб стати підставою для позову, є невизначеним.» (Inter alia означає серед іншого, поміж іншим).

Відмінності в американській та британській юридичній термінології. Відомо, що деякі американські та британські юридичні терміни відрізняються. Ось кілька прикладів:

British	American	British	American
Company	Corporation	Memorandum of	Articles /
Accounts	Financial	association	Certificate of
	statements	Articles of	Bylaws
		sociation	
Компанія	Корпорація	Установчий договір	Статті /
Рахунки	Фінансова	Статут	Свідцтво про
	звітність		Підзаконні акти

Висновки. Незважаючи на те, що в англомовних країнах проходить багато обговорень щодо використання простої загальнозживаної англійської мови в судочинстві та контрактах, більшість контрактів, що ми читаємо та перекладаємо сьогодні, містять всі лексичні особливості, згадані вище. Всі, хто вивчає англійську мову контрактів та договорів, повинні вдосконалювати знання традиційних термінів та висловів офіційної юридичної англійської мови, оскільки вона є складною та потребує багато часу для опанування.

Перекладачі, так само як і юристи, які працюють в міжнародних компаніях, зобов'язані мати певний рівень знань про культуру професійного спілкування. Перекладацька діяльність завжди дає знання про культуру іншого народу. Фахова мова, фаховий дискурс – це сукупність усіх мовних засобів, що застосовуються у професійно

обмеженій комунікативній сфері, щоб забезпечити взаєморозуміння між людьми, що працюють в одній галузі (Varieshkina N. V., 2021: 265). Лінгвісти єдині в тому, що переклад фахових текстів є складним, бо для фахового перекладу потрібно крім ґрунтовного знання іноземної мови, також знання і розуміння предмету тексту. Для фахових перекладів важливішою складовою виступає точна передача інформації. Під час перекладу труднощі складають не лише різні структури зна-

чень у мові оригіналу та мові перекладу. Перекладачі та юристи міжнародних компаній також стикаються з синтаксичними проблемами, які разом із багатозначністю слів складають труднощі, що потрібно долати щодня. Потрібно завжди мати на увазі особливу прагматичну роль лінгвістики фахових текстів, юридичних зокрема. Дослідження фахових мов в наш час особливо необхідно, з огляду на відсутність остаточно сформованих сучасних терміносистем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артикуца Н. В. Мова права і юридична термінологія: навчальний посібник. 2-ге вид., змін. і доп. Київ: Стилос, 2004. 277 с.
2. Кияк Т. Р. Вмотивованість лексичних одиниць. Львів: Вища школа, 1988. 180 с.
3. Наконечна О. В. Відтворення англійської фахової лексики засобами української мови. *Іноземні мови в системі вищої освіти: досвід, інновації, перспективи*: матеріали Міжуніверситетського круглого столу (31 жовтня 2016 р., Національний університет «Одеська юридична академія»). Одеса: Фенікс, 2016. 140 с.
4. Савчук Г. В. Жанрова специфіка юридичного перекладу. *Лінгвістична теорія і практика: історична спадщина, актуальні проблеми та перспективи розвитку*: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції. 14 грудня 2018 р., МГУ. Одеса: МГУ, 2018. 286 с.
5. Сімонок В. П., Кузнецова О. Ю. Legal English. Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти, спеціальності «Право». Видавництво «Право» Національної академії імені Ярослава Мудрого, 2021. 332с.
6. Bartolucci, Liliana E. Difficulties encountered when translating Legal English. *Translation and Interpreting Problems*. Argentina: Universidad del Comahue, Facultad de Lenguas. 2013.
7. Brown, Gillian D.; Rice, Sally. Professional English in Use. Law. Cambridge University Press, 2009. 128 p.
8. Capel, Will; Flockhart, Jamie; Robins, Sue. Business vocabulary in practice. Harper Collins Publishers, 2012. 256 p.
9. Chartrand, Millar and Wiltshire. English for Contract and Company Law. Third Edition. London: Sweet & Maxwell Limited. 2009. 243 p.
10. Dictionary of Law. Edited by Julian Webb. Oxford University Press. 2012. 624 p.
11. Gémar J. C. La traduction juridique et son enseignement: aspects theoretiques et pratique. *Meta: Journal de Traducteurs*. 1979. Vol. 24. № 1. P. 35–53.
12. Krois-Lindner, Amy and Translegal. International Legal English. Cambridge University Press, 2007. 320 p.
13. Krois-Lindner, Amy; Firth, Matt and Translegal. Introduction to International Legal English. Cambridge University Press, 2009. 160 p.
14. Newmark, Peter. A Textbook of Translation. Second Edition. Harlow: Longman. 2003. 292 p.
15. Rupert, Haigh. Legal English. First Edition. Cavendish Publishing Limited. Great Britain. 2004. www.cavendishpublishing.com
16. Varieshkina N. V. Teaching professional discourse in a foreign language through lexical communicator formation / Communicative-pragmatic, normative and functional parameters of the professional discourse: collective monograph / ed. M. Mamych. Lviv-Torun: Liha-Pres, 2021. 336 p. (P.259-281).
17. Waytt, Rawdon. Check your English Vocabulary for Law. 3d edition. Bloomsbury, 2022. 80 p.

REFERENCES

1. Artykutsa N. V. (2004) Mova prava i yurydychna terminolohiia: navchalnyi posibnyk. [Language of law and legal terminology: manual]. 2-he vyd., zmin. i dop. – 2nd ed., ad. Stylos, 277. [in Ukrainian]
2. Kyiak T. R. (1988) Vmotyvovanist leksychnykh odynyts. [Motivation of lexical units]. Vyscha shkola – Higher School, 180. [in Ukrainian].
3. Nakonechna O. V. (2016) Vidtvorennia anhlomovnoi fakhovoi leksyky zasobamy ukrainskoi movy. [Reconstitution of Legal English lexis by means of Ukrainian language]. Inozemni movy v systemi vyshchoi osvity: dosvid, innovatsii, perspektyvy: materialy mizhuniversitytetskoho kruhloho stolu – Foreign languages in higher education system: experience, innovations, perspectives: papers of the interuniversity round table (31 October 2016, National University «Odesa Law Academy»). Feniks, 140. [in Ukrainian].
4. Savchuk H. V. (2018) Zhanrova spetsyfyka yurydychnoho perekladu. [Genre specifics of Legal English translations]. Lnhvistychna teoriia i praktyka: istorychna spadshchyna, aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku: materialy XII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. – Linguistics theory and practice: historical heritage, actual problems and perspectives of development: papers of XII International scientific-practical conference. (14 December 2018, MHU. Odesa) MHU, 286. [in Ukrainian].
5. Simonok V. P., Kuznetsova O. Yu. (2021) Legal English. Navchalnyi posibnyk dlia studentiv zakladiv vyshchoi osvity, spetsialnosti «Pravo». [Legal English; manual for students of higher educational establishments, specialty “Law”]. Vydavnytstvo «Pravo», Yaroslav Mudryi National Academy – Publishig House “Law”, 332. [in Ukrainian].

-
6. Bartolucci, Liliana E. (2013) Difficulties encountered when translating Legal English. *Translation and Interpreting Problems*. Argentina: Universidad del Comahue, Facultad de Lenguas.
 7. Brown, Gillian D.; Rice, Sally. (2009) *Professional English in Use. Law*. Cambridge University Press, 128.
 8. Capel, Will; Flockhart, Jamie; Robins, Sue. (2012) *Business vocabulary in practice*. Harper Collins Publishers, 256.
 9. Chartrand, Millar and Wiltshire. (2009) *English for Contract and Company Law*. Third Edition. London: Sweet & Maxwell Limited, 243.
 10. *Dictionary of Law*. (2012) Edited by Julian Webb. Oxford University Press, 624.
 11. Gémard J. C. (1979) La traduction juridique et son enseignement: aspects théoriques et pratique. *Meta: Journal de Traducteurs*. Vol. 24. № 1, 35–53. [in French].
 12. Krois-Lindner, Amy and Translegal. (2007) *International Legal English*. Cambridge University Press, 320.
 13. Krois-Lindner, Amy; Firth, Matt and Translegal. (2009) *Introduction to International Legal English*. Cambridge University Press, 160.
 14. Newmark, Peter. (2003) *A Textbook of Translation*. Second Edition. Harlow: Longman, 292.
 15. Rupert, Haigh. (2004) *Legal English*. First Edition. Cavendish Publishing Limited. Great Britain.. www.cavendishpublishing.com
 16. Varieshkina N. V. (2021) Teaching professional discourse in a foreign language through lexical communicator formation / Communicative-pragmatic, normative and functional parameters of the professional discourse: collective monograph / ed. M. Mamych. Lviv-Torun: Liha-Pres, 336. (259-281).
 17. Waytt, Rawdon. (2022) *Check your English Vocabulary for Law*. 3d edition. Bloomsbury, 80.